

Warszawa, 09-07-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.603.5.2026.JRO

**Wojewódzki Sąd Administracyjny
w Warszawie**

Skarżąca: [REDACTED]

(adres w aktach)

Organ: Prezydent RP

(adres w aktach)

Sygn. akt VI SA/Wa 823/26

Pismo procesowe Rzecznika Praw Obywatelskich

Działając na podstawie art. 14 pkt 6 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich¹ oraz art. 8 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi² — Rzecznik Praw Obywatelskich **zgłasza udział** w postępowaniu przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie w sprawie ze skargi [REDACTED] na postanowienie Prezydenta RP z 12 listopada

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 1634 ze zm.

2025 r. nr 1130.68.2025 w przedmiocie odmowy powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Elblągu (sygn. VI SA/Wa 823/26).

Rzecznikowi Praw Obywatelskich znane jest dotychczasowe orzecznictwo sądów administracyjnych, zgodnie z którym kontrola sądowa postanowień Prezydenta RP o odmowie powołania sędziego jest wykluczona³. W ostatnim czasie zaistniała jednak istotna okoliczność, która wymaga uwzględnienia, tj. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 21 maja 2026 r. w sprawie *Sobczyńska i inni v. Polska*.

W tym wyroku ETPC stwierdził naruszenie przez Polskę art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, uwzględniając skargę asesorów na odmowę powołania ich na urząd sędziego sądu powszechnego. Powodem uwzględnienia skargi było to, że Prezydent odmówił skarżącym powołania na urząd sędziego, nie podając uzasadnienia, a sądy administracyjne odmówiły rozpoznania ich skarg na tę odmowę.

Art. 6 EKPC gwarantuje prawo dostępu do sądu w sprawach związanych z dochodzeniem praw podmiotowych wynikających z prawa krajowego. W tym przypadku takim prawem podmiotowym jest uprawnienie każdego obywatela do dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach, wynikające z art. 60 Konstytucji RP. ETPC przeanalizował art. 60 polskiej Konstytucji, uznając, że wynika z niego *prawo do uczciwej procedury rozpatrzenia wniosku o powołanie na urząd sędziego, w tym prawo do ochrony przed arbitralną odmową*⁴, które należy uznać za uprawnienie objęte zakresem art. 6 Konwencji, a co za tym idzie – wymagające zapewnienia dostępu do sądu. Innymi słowy, z powołanego wyroku wynika konieczność zapewnienia możliwości poznania powodów odmowy powołania na urząd (bo tylko odmowa uzasadniona nie będzie arbitralna), a także możliwości odwołania się od tej odmowy do sądu. Trybunał w Strasburgu zwrócił uwagę, że asesorzy ubiegający się o powołanie na urząd sędziego sądu powszechnego spełnili minimalne wymagania ustawowe i zostali zweryfikowani zgodnie z ówczesną procedurą przez różne organy z Krajową Radą Sądownictwa na czele, więc *mogli oni mieć uzasadnione i rozsądne oczekiwanie, że ich wnioski o stanowiska sędziowskie zostaną należycie rozważone, poddane transparentnej i obiektywnej ocenie pozbawionej znamion arbitralności*⁵.

Z wyroku ETPC płyną co najmniej dwa wymogi proceduralne, których istnienie wcześniej było sporne, tj. ciążący na Prezydencie RP obowiązek uzasadnienia odmowy powołania

³ Postanowienia NSA z: 9.10.2012 r., I OSK 1874/12; 16.10.2012 r., I OSK 1870/12; 20.03.2013 r., I OSK 3129/12; 7.12.2017 r., I OSK 857/17; 27.02.2023 r., II GSK 1520/22.

⁴ *Sobczyńska i inni v. Polska*, §141.

⁵ *Sobczyńska i inni v. Polska*, §183.

sędziego oraz ciążyący na sądach obowiązek skontrolowania takiej odmowy pod kątem jej zgodności z prawem.

W tym miejscu należy przypomnieć, że wyroki ETPC są wiążące dla polskich organów państwa. Zgodnie z art. 46 ust. 1 EKPC *Wysokie Układające się Strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami*. Przepis nie precyzuje, do których organów państwa-strony ma zastosowanie, należy więc domniemywać, że co do zasady wyrok ETPC wiąże wszystkie organy władzy publicznej (zgodnie z regułą *generalia verba sunt generaliter intelligenda*), a zatem również i sądy. Taką wykładnię potwierdza także art. 9 Konstytucji, zgodnie z którym *Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego*. Choć przepis nie precyzuje, które organy państwa występują w imieniu Rzeczypospolitej, wynika to jasno z innych przepisów konstytucyjnych, które określają zadania organów władzy publicznej, w tym z art. 174 Konstytucji, zgodnie z którym sądy *wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej*. Z art. 46 ust. 1 EKPC wynika obowiązek podejmowania przez państwo tzw. środków generalnych w celu wykonania wyroku ETPC identyfikującego określone problemy systemowe, które to środki mogą polegać nie tylko na zmianach ustawodawczych, ale również na zmianie praktyki sądowej⁶. Podobne wnioski płyną z analizy przepisów konstytucyjnych: *W świetle zobowiązania wyrażonego w art. 9 Konstytucji RP należy przyjąć, że stwierdzenie przez ETPC naruszenia przez państwo praw gwarantowanych przez EKPC, wiąże władzę sądowniczą także w tym sensie, iż na sądach ciąży obowiązek podjęcia konkretnych działań zmierzających do zadośćuczynienia wyrokowi*⁷.

W tym kontekście konieczne jest merytoryczne ustosunkowanie się przez sądy administracyjne do wykładni art. 6 EKPC przyjętej w wyroku ETPC w sprawie *Sobczyńskiej*. Należy zwrócić uwagę przede wszystkim na dwie okoliczności.

Po pierwsze, żaden przepis Konstytucji wprost nie formułuje zakazu kontroli aktów urzędowych Prezydenta RP, w tym aktów wydanych w ramach tzw. prerogatyw, podczas gdy Konstytucja wprost gwarantuje prawo dostępu do sądu (art. 45 ust. 1) oraz zabrania zamykania drogi sądowej w sprawach dotyczących praw i wolności (art. 77 ust. 2), w tym prawa dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach (art. 60).

⁶ M. A. Nowicki, uw. 2 do art. 46, *Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, LEX 2025.

⁷ K. Wójtowicz, uw. z nb. 49 do art. 9, w: M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1-86*, Legalis 2016.

Po drugie, przepisy Konstytucji powinny być interpretowane w sposób przyjazny prawu międzynarodowemu. Zwłaszcza w dziedzinie praw człowieka istnieje bliski związek między Konstytucją RP a Europejską Konwencją Praw Człowieka i innymi traktatami gwarantującymi obywatelom prawa podmiotowe, które często są do siebie podobne. To uzasadnia interpretację Konstytucji w sposób uwzględniający – w miarę możliwości – normy wynikające z EKPC i innych traktatów międzynarodowych. W literaturze przedmiotu określono taki sposób wykładni przepisów konstytucyjnych mianem „umiędzynarodowienia konstytucji”, w którym kluczową rolę odgrywają sądy: *konstytucja nabiera materialnych treści inspirowanych standardami prawa międzynarodowego oraz prawa europejskiego. Tylko wyjątkowo prowadzi to jednak do zmian tekstu konstytucji w formie poprawek konstytucyjnych. Przede wszystkim stanowi efekt sądowej wykładni konstytucji, gdy doprecyzowywanie i rozwijanie jej przepisów włącza elementy treściowe płynące z inspiracji bądź nakazów prawa międzynarodowego oraz prawa unijnego. (...) Ostateczne uformowanie nowej interpretacji konstytucyjnej następuje przez kolejne rozstrzygnięcia sądów krajowych, które potwierdzają bądź inspirują orzecznictwo obu trybunałów europejskich*⁸.

Do 2026 r. nie było wiążących Polski wyroków trybunałów europejskich, z których wynikałby w sposób tak jednoznaczny obowiązek zapewnienia kontroli sądowej postanowień Prezydenta RP w przedmiocie odmowy powołania na urząd sędziego. Okoliczność ta wymaga niewątpliwie uwzględnienia w niniejszej sprawie.

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁸ L. Garlicki, *Umiędzynarodowienie Konstytucji*, PiP 2022, Nr 10, s. 166-167.